

АНАЛИТИЧЕН ДОКЛАД

за резултатите от проведено социологическо изследване на тема:

**Ефективност и адекватност на системата за продължаващо
професионално развитие на дипломираните експерт-
счетоводители и регистрираните одитори**

Април 2020 г.

Съдържание

1. Методология на изследването	4
2. Социално-демографски и професионален профил на респондентите.....	5
3. Форми на продължаващо професионално развитие	8
3.1 Участие	8
3.2 Оценка на полезността	11
3.3 Предпочитания за бъдещо участие.....	12
4. Тематични области на обучение за продължаващо професионално развитие	15
4.1 Начин на организация на обучението	16
4.2 Области и теми на обучение	17
4.3 Оценка на полезността	19
4.4 Интерес към обучение по тематични модули	21
5. Оценка на обученията за ППР, организирани от ИДЕС ..	26
5.1 Преподаватели, обучители и ментори.....	26
5.2 Съдържание на годишните програми за ППР	26
5.3 Обща оценка на годишните програми за ППР	27
6. Необходими часове за поддържане и повишаване на професионалната квалификация	29
6.1 Общ брой необходими часове за ППР	29
6.2 Допълнително изискуеми часове за неизвършвалите одит регистрирани одитори	29
6.3 Допълнително изискуеми часове за регистрирани одитори, които имат оценка „В“ и „Г“	30
6.4 Признаване на изискуемите часове за ППР на друго основание .	31
6.5 Необходимост от минимално изискуеми часове за обучение в определени тематични области	32

7. Изисквания към обучението за ППР, организирани от ИДЕС.....	33
7.1 Срок за приемане на актуализирана програма на обучението за ППР	33
7.2 Професионална характеристика и компетентност на провеждащите семинари и обучения за ППР	33
8. Правила за продължаващо професионално развитие.....	35
8.1 Запознатост.....	35
8.2 Необходимост от промяна	35
8.3 Предложения за промяна	36
Обобщение: основни констатации и препоръки	38
Приложение 1. Едномерни разпределения: таблици.....	40
Приложение 2. Отговори на открити въпроси	59

1. Методология на изследването

Изследването е проведено от Центъра за социологически и психологически изследвания (ЦСПИ) при УНСС по поръчка на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО). Основата му цел е да се установи нивото на ефективност и полезност на провежданата система от обучения и контрол на законовото изискване за продължаващо професионално развитие. Изследването е осъществено в периода от 27 февруари до 22 март 2020 г.

Методът на събиране на информация е уеб-базирана анкета чрез инструмента Google Docs (<http://docs.google.com>). Онлайн анкетата е разпространена от страна на КПНРО чрез изпращане по електронна поща на писмо-покана за участие в онлайн проучване на регистрираните одитори и експерт-счетоводители от всички региони в страната. В придружително писмо е предоставена информация за това кой е възложител и изпълнител на изследването, какви са целите и задачите на изследването, както и информация за начина на попълване на анкетата. През периода на провеждане на проучването трикратно са изпратени напомнящи писма на електронните пощи на респондентите за попълване на онлайн анкетната карта. Реализирани са 305 онлайн анкети. Онлайн анкетната карта се състои от 34 множествени въпроса, които обединяват 91 самостоятелни въпроса. Два от въпросите са отворени и за тях са изработени класификатори (типологии) на получените отговори. Делът на неотговорилите на голямата част от въпросите е под 5%.

Респондентите са диференцирани в две групи – като представители на малка/средна одиторска практика и голяма одиторска практика (*одитор/ одиторско дружество, което за текущия отчетен период отговаря на следните критерии: приходи от извършване на финансов одит по големи от 500 000 лв.; брой изпълнени одит ангажименти повече от 100 бр.; брой персонал зает в извършване на одит ангажименти повече от 10 бр. или брой вложени часове в изпълнение на одит ангажименти повече от 10 000 часа.*). Също така респондентите са разграничени и по отношение практикуването им като физическо лице, чрез участие в търговско дружество на регистриран одитор, чрез участие в одиторско дружество или чрез комбинация от посочените възможности.

2. Социално-демографски и професионален профил на респондентите

Около една трета (32.5%) от участвалите лица в изследването са мъже, останалите (66.2%) са жени като 1.3% не са посочили своя пол.

Таблица 1. Структура на респондентите по пол (%)

	%
Мъж	32.5
Жена	66.2
Неотговорили	1.3

Най-младият респондент е на 30 години, а най-възрастният на 85 г. В най-младата възрастова група 30-40 години попадат 10.8% от изследваните лица, 22.0% са на възраст 41-50г., 30.2% са на възраст 51-60 г., а 32.5% - на 61 и повече години. Не са посочили възрастта си 4.6%.

Таблица 2. Структура на респондентите по възраст (%)

	%
До 40 г.	10.8
41-50 г.	22.0
51-60 г.	30.2
Над 61 г.	32.5
Неотговорили	4.6

Респондентите са диференцирани в две групи – като представители на малка/средна одиторска практика и голяма одиторска практика. В изследването са участвали преди всичко представители на малка/средна одиторска практика – 92.8%. Само 7.2% са заети в голяма одиторска практика.

Таблица 3. Тип на одиторската практика (%)

	%
Малка/средна одиторска практика	92.8
Голяма одиторска практика	7.2

От представителите на малки и средни практики 47.5% са членове на софийската организация, а 44.6% са членове на регионални организации от други градове. От представителите на големи одиторски практики 5.9% са членове на софийската организация, а 1.3% - на регионалните организации от други градове.

Респондентите са диференцирани и по отношение на практикуването им като физическо лице, чрез участие в търговско дружество на регистриран одитор, чрез участие в одиторско дружество или чрез комбинация от всичко изброено. Голяма част (78.7%) от изследваните лица практикуват само чрез една форма на участие, а всеки пети (20.7%) в някаква комбинация между изброените видове участия. Като физическо лице практикуват 39% от респондентите. От тях 21.3% са одитори само като физически лица, а останалите практикуват в комбинация и чрез други участия. Малко над половина (54.2%) практикуват чрез участие в търговско дружество (39.7% само по този начин), а 27.6% чрез участие в одиторско дружество (17.7% само в ОД).

Таблица 4. Начин на практикуване на регистрираните одитори (%)*

	%
1. Като физическо лице (ФЛ)	21.3
2. Чрез участие (или по трудово/облигационно правоотношение) в търговско дружество (ТД) на регистриран одитор	39.7
3. Чрез участие (или по трудово/облигационно правоотношение) в одиторско дружество (ОД)	17.7
Комбинация ФЛ и ТД	10.8
Комбинация ФЛ и ОД	6.2
Комбинация ТД и ОД	3.0
Комбинация от ФЛ, ТД и ОД	0.7
Неотговорили	0.7

*Сумата от процентите е по-голяма от 100%, защото е възможно респондентите да посочват повече от един отговор

Почти три четвърти (72.4%) от респондентите имат стаж като регистриран одитор над 10 години, като 44.9% имат над 20 години професионален опит в упражняването на тази професия. Най-продължителен стаж като регистриран одитор, посочен от едно лице, е 38 години.

Делът на респондентите със стаж над 11 години в настоящата практика намалява до 66.2%. Същевременно, делът на изследваните лица със стаж до 5 години се увеличава от 8.5% (като общ стаж в упражняването на професията) на 15.1% - стаж в настоящата практика.

Таблица 5. Трудов стаж на регистрираните одитори (%)

	Общо като регистриран одитор	Като одитор в настоящата одиторска практика
До 5 г.	8.5	15.1
6-10 г.	15.7	15.7
11-20 г.	27.5	32.1
Над 21 г.	44.9	34.1
Неотговорили	3.3	3.0

Малко повече от половината (53.4%) от изследваните лица са членове на организацията на регистрираните одитори в София, а останалите - на регионална организация на одиторите в друг град.

Таблица 6. Регионални организации, в които членуват регистрирани одитори (%)

	%
В София	53.4
В друг град	45.9
Неотговорили	0.7

3. Форми на продължаващо професионално развитие

3.1 Участие

Изследвано е участието на регистрираните одитори (РО) в различните форми на продължаващо професионално развитие (ППР) съобразно Правилата за продължаващо професионално развитие на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори през последните три години – 2017, 2018 и 2019 г. (Таблица 7).

Таблица 7. Форми на продължаващо професионално развитие (ППР), в които РО са участвали през последните 3 години (%)*

	2017	2018	2019
1. Лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	11.8	11.1	11.8
2. Слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	97.0	98.7	99.0
3. Лектор в научни и практически форуми	3.6	3.9	3.9
4. Слушател в научни и практически форуми	18.7	18.0	18.0
5. Модератор в научни и практически форуми	2.0	1.6	1.3
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	8.9	7.5	7.9
7. Участие в Комисия по жалбите	0.7	0.7	0.7
8. Участие в Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	5.6	5.9	4.9
9. Участие в Учебно-методически съвет	2.6	1.9	1.9
10. Член на редакционен съвет	2.3	2.0	2.0
11. Участие в работни групи на ИДЕС	5.2	5.6	5.6
12. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания, организирани от ИДЕС	1	0.3	0.3
13. Участие във вътрешнофирмени обучения	28.9	28.5	27.5
14. Участие в електронни обучения	18.4	19.0	19.0

* % на участвалите в конкретната форма за отделната година се допълва до 100% от не отговорилите

Най-разпространената форма на ППР, в която са участвали почти всички респонденти (99.0%) през 2019 г., е слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия. Други разпространени, предимно пасивни форми на обучение, е участие във вътрешнофирмени обучения (27.5% за 2019 г.), в електронни обучения (19.0% за 2019 г.) и като слушател в научни и практически форуми (18.0% за 2019 г.).

Степента на участие в активни форми на ППР е най-голяма като лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия – 11.8% за 2019 г.; авторство на статии, публикации, доклади и др. – 7.9%; лектор в научни и практически форуми – 3.9%. В различни работни групи и комисии на ИДЕС са били включени до 5% от респондентите.

Не се наблюдават съществени изменения на дяловете на участие в отделните форми на ППР през годините – те варират в изследвания тригодишен период, но само в рамките на около 1%.

През 2019 г. най-голяма част от респондентите (85.2%) са участвали в до три форми на ППР, като около половината (52.1%) - само в една форма на ППР. В между четири и осем форми на ППР са участвали 13.8%.

Таблица 8. Брой форми на участие в ППР (%)

	2017	2018	2019
1 форма	50.5	50.8	52.1
2 форми	18.4	18.7	18.0
3 форми	14.4	15.1	15.1
4 форми	6.6	7.5	7.5
5 форми	3.6	2.3	2.3
6 форми	1.6	1.0	0.7
7 форми	1.6	2.3	1.3
8 форми	1.3	1.0	2.0
Неотговорили	2.0	1.3	1.0

При по-внимателен анализ на броя участия в различни форми на ППР се разкриват следните тенденции:

- броят участия във формите на ППР през разглеждания период се запазва при 72.8% от респондентите. За останалите 25.8% от изследваните РО броят на участията им във форма на ППР е различен през последните три години.
- в една форма на ППР и през трите години (2017, 2018, 2019) са участвали 47.2% от изследваните лица; в две форми - 11.1%; в три форми - 9.2%; в четири форми - 3.6% и значително по-малък дял са се включили в пет и повече форми на ППР.
- делът на респондентите, които са увеличили броя на своите участия във форми на ППР през периода, е 10,1%, а на тези, които са намалили броя на своите участия, е 12,7%.
- през втората година на периода 3% от респондентите са променили броя на участията си спрямо първата, но са се върнали към същия брой участия през третата година. Промяната през втората година на разглеждания период е в посока на увеличаване на броя участия, след което през третата година се връща на същото ниво като през първата година.

Социално-демографски и професионален профил

- По-младите одитори участват в по-голям брой форми на ППР спрямо по-възрастните, от които почти две трети (63.6%) участват само в една форма на ППР.

- Повече от половината жени (54.5%) са участвали само в една форма на ППР. При мъжете този дял е 48.5%. Всеки пети мъж (19.2%) е участвал в четири или повече форми на ППР, докато този дял при жените е 10.9%.

- Членуващите в професионалната организация в София участват в повече форми на ППР спрямо одиторите от други градове, мнозинството от които през 2019г. са участвали предимно в една или две форми на ППР – съответно 67.9% и 15%.

- Практикуващите само като физически лица, както и участващите в търговски дружества, в много голяма степен участват само в една форма на ППР - съответно 63.1% и 62.0%. Практикуващите в одиторски дружества участват в повече на брой форми на ППР. Техният дял е най-голям при участието в четири и повече форми на ППР спрямо другите практикуващи.

- Големината на одиторската практика също оказва влияние върху броя участия във форми на ППР. Представителите на големи одиторски практики участват в повече форми на ППР спрямо представителите на малки или средни одиторски практики, от които

малко повече от половината (54.8%) за последната 2019 г. са участвали само в една форма на ППР.

- Натрупаният стаж не е фактор, който оказва влияние върху броя на участията в различни форми на ППР.

3.2 Оценка на полезността

Респондентите оценяват обученията за ППР, организирани от ИДЕС, предимно като много полезни (62.3%) и по-скоро полезни (33.1%) за поддържане и развиване на професионалната им компетентност. Само 3.9% декларират, че обученията са били по-скоро несползни.

Таблица 9. Оценка на полезността на обученията за ППР, организирани от ИДЕС, за поддържане и развиване на професионалната компетентност на РО (%)

	%
1. Много полезни	62.3
2. По-скоро полезни	33.1
3. По-скоро не са полезни	2.6
4. Не са полезни	1.3
5. Не мога да преценя	0.3
Неотговорили	0.3

Социално-демографски и професионален профил

- Възрастта, полът и професионалният стаж не оказват влияние върху оценката на обученията за ППР.

- Полезността на обученията се оценява значително по-високо от членовете на регионалните организации от другите градове (75.7%) в сравнение с членовете от софийската организация (50.9%). Членовете на софийската организация в по-голяма степен не намират полезност в обученията (6.1%) спрямо членове на организации от други градове (1.4%).

- Почти две трети (64.7%) от представителите на малка или средна одиторска практика намират повече полезност в обученията на ИДЕС, отколкото представителите

на голяма одиторска практика (31.8%). При оценяването на обученията като по-скоро полезни пропорцията се обръща - обученията се оценяват като непоклезни от 3.5% от представителите на малките и средни практики и три пъти повече (9.1%) от представителите на големите одиторски практики.

3.3 Предпочитания за бъдещо участие

Предпочитанията за бъдещо участие на респондентите в различните форми на ППР съответстват като разпространение на степента на участието им досега.

Таблица 10. Предпочитания за бъдещо участие в различни форми на ППР (%)*

1. Участие като лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	15.1
2. Участие като слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	94.1
3. Участие като лектор в научни и практически форуми	8.2
4. Участие като модератор в научни и практически форуми	4.3
5. Участие като слушател в научни и практически форуми	43.6
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	12.1
7. Участие в Комисия по жалбите, Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	4.6
8. Участие в Учебно-методически съвет и Редакционен съвет	5.6
9. Участие в Редакционен съвет	3.3
10. Участие в работни групи на ИДЕС	23.0
11. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания с участието на ИДЕС	4.3
12. Вътрешнофирмени обучения	32.5
13. Електронни обучения	45.6
14. Други (моля, посочете)	1.3
Неотговорили	0.0

* Общата сума е по-голяма от 100%, тъй като е дадена възможност за повече от един отговор

По-желани са пасивните форми на обучение, като най-предпочитано е участието като слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия (94.1%), следвано от участието в електронни обучения (45.6%), като слушател в научни и практически форуми (43.6%) и във вътрешнофирмени обучения (32.5%). Желание за включване в по-активни форми на ППР проявяват 15.1% от респондентите, които биха предпочели в бъдеще да участват като лектори в професионални семинари, обучения и мероприятия; 12.1% като автори на статии, публикации, книги и др.; 8.2% - като лектори в научни и практически форуми. Предпочитания към включване в работни групи на ИДЕС проявяват 23.0% от изследваните лица, а желанието за участие в различни комисии и съвети на ИДЕС изразяват до 5% от тях.

Таблица 11. Сравнение между деклариран участия през 2019 и предпочитания за бъдещо участие (%)

	Участие през 2019	Бъдещо участие
1. Участие като лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	11.8	15.1
2. Участие като слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	99.0	94.1
3. Участие като лектор в научни и практически форуми	3.9	8.2
4. Участие като модератор в научни и практически форуми	1.3	4.3
5. Участие като слушател в научни и практически форуми	18.0	43.6
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	7.9	12.1
7. Участие в Комисия по жалбите, Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	5.6	4.6
8. Участие в Учебно-методически съвет и Редакционен съвет	1.9	5.6
9. Участие в Редакционен съвет	2.0	3.3
10. Участие в работни групи на ИДЕС	5.6	23.0
11. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания с участието на ИДЕС	0.3	4.3
12. Вътрешнофирмени обучения	27.5	32.5
13. Електронни обучения	19.0	45.6
14. Други	-	1.3
Неотговорили	-	0.0

При сравняване на декларираните участия за 2019 г. и предпочитанията за участие в различни форми на ППР се забелязва нарастване на желанието за участие във всяка от формите на ППР за сметка на най-разпространената форма на ППР – участие като слушател в семинари, обучения и мероприятия (Таблица 11). Най-голямо увеличение на предпочитанията за участие се регистрира при няколко форми на ППР: първо, електронни обучения – от 19.0% на 45.6%; второ, слушател в научни и практически форуми - от 18.0% на 43.6%; трето, участие в работни групи на ИДЕС – от 5.6% на 23.0%. С пет процентни пункта нараства и желанието за включване във вътрешнофирмени обучения от 27.5% на 32.5%.

Съпоставката между декларирания брой участия в различни форми на ППР през 2019 г. и предпочитанията за бъдещо участие води до заключението, че голяма част от респондентите имат желание да се включат в повече от една форма на ППР. Най-голям е дялът на респондентите, които биха искали в бъдеще да участват в две форми на ППР – 28.5%. Нараства и дялът на желаещите да се включат в пет и повече форми на ППР до 14.5%.

Таблица 12. Сравнение между броя участия в различни форми на ППР за 2019 г. и предпочитания брой форми на ППР за бъдещо участие

	Брой форми на участие в ППР през 2019	Брой посочени форми за бъдещо участие
1 форма	52.1	21.6
2 форми	18.0	28.5
3 форми	15.1	20.7
4 форми	7.5	14.8
5 форми	2.3	5.6
6 форми	0.7	3.0
7 форми	1.3	1.0
8 форми и повече	2.0	4.9
Неотговорили	1.0	0.0

Социално-демографски и професионален профил

- По-младите одитори биха желали да участват в повече на брой форми на ППР спрямо по-възрастните, от които повечето (63.6%) предпочитат една (29.3%) или две (38.4%) форми на ППР.

- Стажът в настоящата практика оказва влияние върху броя на предпочитанията за участие във форми на ППР. Одиторите с по-малък стаж декларират, че имат желание да участват в повече форми на ППР отколкото тези, които имат повече натрупан стаж в съответната организация.

- Членуващите в професионалната организация в София също декларират желание да участват в повече форми на ППР спрямо членовете на други регионални организации, мнозинството от които посочват като предпочитания за бъдещо участие предимно една или две форми на ППР (съответно 26.4% и 37.1%).

- Големината на одиторската практика оказва влияние върху броя на предпочитаните участия във форми на ППР, като представителите на големи одиторски практики биха желали да участват в повече форми на ППР спрямо представителите на малки или средни одиторски практики. Повече от половината (59.1%) от представителите на големи одиторски практики биха желали да участват в четири или повече форми на ППР, а всеки четвърти (26.9%) - от представителите на малка или средна одиторска практика. Всеки пети от представителите на малка или средна одиторска практика е предпочел само една форма на ППР в сравнение с 9.1% от представителите на големите одиторски практики.

- Полът, общият одиторски стаж, практиката като физическо лице или чрез участие в търговско или одиторско дружество не са фактори, които оказват влияние върху броя предпочитани форми на ППР.

4. Тематични области на обучение за продължаващо професионално развитие

Чрез изследването е получена информация за участието и предпочитанията на регистрираните одитори към обученията при ППР както по отношение на начина на тяхната организация, така и като конкретни области и теми.

4.1 Начин на организация на обучението

В изследването са оценени предпочитанията на респондентите за обученията в ППР по отношение на начина на организирането им. Почти половината (48.2%) от изследваните лица предпочитат да участват в обучения, които са организирани от регионалната организация на ИДЕС, а 28.2% - в организирани обучения централно от ИДЕС. В обучения, организирани от други организации, предпочитат да участват 3%, а във вътрешнофирмени обучения - 1,6%. Самоподготовката, базирана на достъп до електронна платформа, се предпочита от 15.4% от респондентите.

Таблица 13. Предпочитан тип обучения в зависимост от начина на организацията им (%)

	%
1. В обучения, организирани централно от ИДЕС	28.2
2. В обучения, организирани от регионалната организация	48.2
3. В обучения, организирани от други организации	3.0
4. Във вътрешнофирмени обучения	1.6
5. Самоподготовка, базирана на достъп до електронна платформа	15.4
Друго	2.6
Неотговорили	1.0

Социално-демографски и професионален профил

- Представителите на големите одиторски практики в много по-голяма степен (31.8%) предпочитат самоподготовката чрез електронна платформа и участието във вътрешнофирмени обучения (18.2%) в сравнение с представителите на малки и средни практики, от които 14.1% биха желали да се самоподготвят, а 0.4% биха желали да участват във вътрешнофирмени обучения.

- Предпочитанията на членовете от София в по-голяма степен (40.5%) са насочени към обучения, организирани от централата на ИДЕС, отколкото към обучения, организирани от регионална организация (30.1%). Обратно, предпочитанията на членовете от други градове са насочени много повече (69.3%) към обучения, организирани от регионални организации, отколкото към обучения, организирани централно от ИДЕС (13.6%).

- Половината (49.8%) от представителите на малки и средни практики биха желали да участват в обучения, организирани от регионалните организации, което вероятно се дължи на това, че половината от представителите на тези практики са членове на регионална организация.

- Полът, възрастта, одиторският стаж, практиката като физическо лице или чрез участие в търговско или одиторско дружество не са фактори, които оказват влияние върху предпочитанията към начина на обучение по отношение на неговата организация.

4.2 Области и теми на обучение

Получена е информация за участието на регистрираните одитори в шест конкретни тематични области на обучение за ППР през последните три години (Таблица 14).

Таблица 14. Участие в конкретни тематични области на обучение за ППР през последните три години (% на посочилите дадена тема за съответната година)

	2017	2018	2019
1. Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор	83.6	86.6	84.3
2. Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и др.	88.2	90.2	88.9
3. Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство	82.6	84.6	84.6
4. Информационни технологии и системи	15.1	13.8	10.5
5. Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление	13.8	11.8	11.8
6. Други професионални умения	18.7	19.0	19.0

В първите три области делът на участие на респондентите за периода 2017-2019 г. се запазва в много висока степен – над 84% във всяка една от тематичните области. За

тригодишния период намалява участието на респондентите в обученията на теми като информационни технологии и системи и специфични въпроси (от 15.1% през 2017 г. на 10.5% през 2019 г.) и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление (от 13.8% през 2017 на 11.8% през 2019г.). Всеки пети респондент (19.0%) е участвал в обучение за други професионални умения.

По-голямата част от респондентите (87.9%) са участвали в обученията по две, три или четири от изброените теми за обученията за ППР през 2019 г. Участие в обучение само по една тема е декларирано от 3.9% от изследваните лица, а в обучение по пет или шест тематични области – от 6.9%. Делът на респондентите, които през 2017г. са участвали в обученията по четири от посочените теми, намалява за сметка на обученията по две или три теми. Намалява и делът на респондентите, които през 2017 г. са участвали в обучение по една тема, от 5.2% през 2017 г. на 3.9% през 2019г.

Таблица 15. Брой тематични области на обучение при ППР, в които са участвали респондентите през периода 2017-2019 г.

	2017	2018	2019
1 тема	5.2	2.6	3.9
2 теми	20.3	19.3	20.3
3 теми	46.6	52.1	52.8
4 теми	18.7	17.4	14.8
5 теми	5.6	4.6	4.3
6 теми	2.3	2.6	2.6
Неотговорили	1.3	1.3	1.3

Социално-демографски и професионален профил

- Полът, възрастта, членството в организация, начинът на практикуване, както и големината на практиката не са фактори, които оказват влияние върху предпочитанията за обучение по отношение на тяхната организация.

- Влияние върху броя на тематичните области, в които са обучавани регистрираните одитори при ППР през последните три години, оказва стажът в настоящата одиторска практика. Половината (50%) от изследваните лица с до пет години стаж са обучавани по три теми през 2019 г., по една или пет теми - 8.7%, като не се регистрира участие в обучение по всичките шест теми. Никой от изследваните лица със

стаж от 6 до 10 години не е участвал в обучение само по една тема, а 10.4% са участвали във всичките шест тематични области на обучение.

4.3 Оценка на полезността

Тематичните области на обучение са оценени в голяма степен като много полезни и донякъде полезни от всички респонденти. Респондентите ги оценяват като несползвани в рамките на 1-3%.

Таблица 16. Оценка на полезността на темите за обучение при ППР за работата на РО (%)

	Много полезни	Донякъде полезни	Въобще не са полезни	Не мога да преценя	Не отговорили
Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор	80.3	14.4	0	1.0	4.3
Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и др.	83.6	15.1	0.3	0	1.0
Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство	74.4	18.0	1.0	0	6.6
Информационни технологии и системи	34.8	16.7	3.6	3.9	41.0
Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление	24.3	14.4	2.3	7.2	51.8
Други професионални умения	19.0	15.4	2.6	6.6	56.4

Обученията по четири от изброените шест теми са оценени като много полезни от мнозинството участвали в тях респонденти (над 82%) и като донякъде полезни в рамките на 12-14% от участниците в тях. Участвалите в обученията на тема „Информационни

технологии и системи“ в по-малка степен ги оценяват като полезни (71.9%) спрямо участието в обучения по други теми; всеки четвърти ги оценява като донякъде полезни, а според 3% тези обучения не са полезни. Делът на оценките на обучението по дадена тема като много полезно се увеличава през 2019 г.

Таблица 17. Оценка на полезността на обучението по темите при ППР на участвалите в тях през 2019 г. (%)

	Много полезни	Донякъде полезни	Въобще не са полезни	Неотговорили
Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор	85.2	14.4	0.0	0.4
Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и др.	85.9	13.7	0.4	0.0
Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство	82.6	16.6	0.8	0.0
Информационни технологии и системи	71.9	25.0	3.1	0.0
Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление	87.9	12.1	0.0	0.0
Други професионални умения	65.2	32.6	2.2	0.0

Най-малък дял от респондентите (65.2%) оценяват като много полезни обученията по други професионални умения, една трета (32.6%) - като донякъде полезни, а според 2.2% те са безполезни.

4.4 Интерес към обучение по тематични модули

В изследването са тествани предпочитанията и проявения интерес на регистрираните одитори към обучения по конкретни теми в рамките на представените по-горе области/модули.

А. Модул „Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор“

В този модул голям интерес към всяка от първите три теми проявяват малко повече от половината от изследваните лица. По около една трета проявяват умерен интерес към тях. Не проявяват интерес около 4-7% от респондентите по всяка една от тези теми. Най-голям е декларираният дял на липса на интерес към темата „Финансово отчитане в публичния сектор“ (23.6%) и към „Финансово отчитане по индустрии“ (14.1%).

Таблица 18. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Не отговорили
Международни стандарти за финансово отчитане	51.1	36.4	5.9	1.6	4.9
Национални счетоводни стандарти	53.1	34.8	6.6	1.3	4.3
Актуално европейско и българско счетоводно законодателство	51.5	30.8	3.9	3.9	9.8
Финансово отчитане в публичния сектор	18.7	26.6	23.6	6.2	24.9
Финансово отчитане по индустрии	28.9	29.2	14.1	7.5	20.3

Б. Модул „Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология“

В този модул най-голям интерес от изследваните лица е деклариран към темите „Одиторска методология“ (76.1%) и „Международни одиторски стандарти“ (71.5%). Значителен интерес е проявен и към темите „Международни стандарти за контрол върху качеството“ и „Одиторско законодателство“ (по 62.0%). Най-малък е дялът на респондентите, които декларират голям интерес към темата „Етични стандарти, етичен кодекс и независимост на одитора“ – 52.5%. Липсата на интерес към изброените теми в този модул варира от 2% до 4.6%.

Таблица 19. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и други“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Не отговорили
Международни одиторски стандарти	71.5	23.0	2.3	0.7	2.6
Международни стандарти за контрол върху качество, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги	62.0	28.5	4.6	1.0	3.9
Етични стандарти, етичен кодекс и независимост на одитора	52.5	36.7	3.9	0.7	6.2
Одиторско законодателство	62.0	26.6	3.6	1.6	6.2
Одиторска методология	76.1	17.7	2.0	0.3	3.9

В. Модул „Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство“

В този модул най-голям интерес от изследваните лица е деклариран към темата „Данъчно и осигурително законодателство“ (68.5%). Малко над една трета от респондентите декларираат голям интерес към темите „Търговско законодателство“ (39.0%) и „Законодателство за предпазване на финансовата система от пране на пари“ (35.7%).

Към семинари или обучения на тема „Законодателство на финансовия сектор“ голям интерес е проявен само от 19.7% от респондентите, като най-голям е и делът на декларираните липса на интерес (23.6%) в сравнение с другите теми от същия модул.

Таблица 20. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Търговско законодателство	39.0	43.6	9.2	0.7	7.5
Данъчно и осигурително законодателство	68.5	26.2	1.6	0	3.6
Законодателство за предпазване на финансовата система от пране на пари	35.7	45.6	8.9	1.6	8.2
Законодателство на финансовия сектор	19.7	36.7	23.6	5.6	14.4

Г. Модул „Информационни технологии и системи“

В този модул най-голям дял са респондентите, които проявяват голям интерес към темата „Анализ на данни“ (47.5%) и по около една трета - към темите „Информационни технологии“ (33.4%) и „Информационни системи“ (31.8%).

Към семинари или обучения на тема „Цифровизация и изкуствен интелект“ респондентите в най-малка степен проявяват голям интерес (23.0%) и най-голяма липса на интерес (15.7%) в сравнение с другите теми от същия модул. Около половината (51.8%) от респондентите въобще проявяват някакъв интерес към тази тема.

Таблица 21. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Информационни технологии и системи“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Информационни технологии	33.4	41.6	10.5	4.3	10.2
Информационни системи	31.8	42.6	9.2	3.6	12.8
Анализ на данни	47.5	34.4	6.2	2.0	9.8
Цифровизация и изкуствен интелект	23.0	29.8	15.7	13.4	18.0

Д. Модул „Предприятия от обществен интерес и корпоративно управление

Една трета (33.1%) от респондентите декларират голям интерес към темата „Управление на риска“ и около всеки четвърти - към другите две теми: „Одитни комитети“ (22.0%) и „Принципи на корпоративното управление“ (19.7%).

Близо всеки четвърти (24.6%) не проявява интерес към семинари и обучения на тема „Одитни комитети“.

Таблица 22. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Предприятия от обществен интерес и корпоративно управление“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Принципи на корпоративното управление	19.7	43.0	22.0	4.9	10.5
Одитни комитети	22.0	36.1	24.6	5.6	11.8
Управление на риска	33.1	36.4	18.0	3.6	8.9

Е. Модул „Други професионални умения“

Към темата „Измами и злоупотреби“ голям интерес декларират около една трета (33.8%) от респондентите, а по-малко от една трета (29.2%) - към темата „IT одит“. Почти всеки четвърти проявява голям интерес към другите теми в модула. Не се регистрира интерес към семинари и обучения по темата „Финансово моделиране и статистика, актюерски оценки“ от 25.6% от анкетираните.

Таблица 23. Интерес за участие в обучения по теми от модул „Други професионални умения“ (%)

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Международни стандарти за оценки	21.6	38.7	19.7	5.6	14.4
Финансово моделиране и статистика, актюерски оценки	20.0	34.8	25.6	7.2	12.5
Измами и злоупотреби	33.8	44.6	8.2	3.6	9.8
Управление на проекти	21.3	39.3	19.3	6.6	13.4
IT одит	29.2	37.7	15.4	5.2	12.5

5. Оценка на обученията за ППР, организирани от ИДЕС

5.1 Преподаватели, обучители и ментори

Обученията за ППР организирани от ИДЕС са оценени много високо от респондентите. Според респондентите, обученията са осигурени много добре (50.2%) и отлично (35.4%) с квалифицирани преподаватели, обучители и ментори. Според 10.2% от респондентите осигуряването с преподаватели е добро и само за 2.6% то е слабо.

Таблица 24. Оценка за осигуряването на обученията, организирани от ИДЕС, с квалифицирани преподаватели, обучители и ментори (%)

	%
1. Слаба (2)	0.3
2. Средна (3)	2.6
3. Добра (4)	10.2
4. Много добра (5)	50.2
5. Отлична (6)	35.4
Неотговорили	1.3

Влияние върху оценката по отношение на осигуряването на обученията с квалифицирани преподаватели, обучители и ментори оказва единствено полът, като:

- повече от половината (54.5%) от мъжете оценяват осигуреността на обученията като много добра и една трета (33.3%) като отлична в сравнение с оценките на жените, които оценяват обученията като много добре (48.0%) и отлично (36.6%) осигурени;
- оценките на жените са малко по-умерени – 12.4% дават добра оценка и 2.0% средна оценка (за сравнение – 6.1% от мъжете дават добра и още 4.0% - отлична оценка).

5.2 Съдържание на годишните програми за ППР

Обученията отговарят на очакванията на 89.2% от респондентите. С надхвърлени очаквания са 1.6% от тях, а с неоправдани очаквания – 7.2%.

Таблица 25. Изпълнение на очакванията на респондентите по отношение съдържанието на годишните програми на обученията за ППР, организирани от ИДЕС

	%
Надхвърля очакванията ми	1.6%
Отговаря на очакванията ми	89.2%
Не оправдава очакванията ми	7.2%
Не се интересувам от годишната програма	0.7%
Неотговорили	1.3%

При представителите на големи одиторски практики обученията отговарят на очакванията на 72.7%, като с надхвърлени очаквания са 4.5%, а с неоправдани очаквания е почти всеки пети техен представител (22.7%).

Обученията отговарят на очакванията на 86.2% от членовете на софийската организация и в значително по-голяма степен (95.7%) на членовете на регионалните организации. Членовете на софийската организация в много по-голяма степен са останали с неоправдани очаквания от тези обучения в сравнение с членовете от другите градове – съответно 11.9% и 1.4%.

5.3 Обща оценка на годишните програми за ППР

Общата оценка на респондентите за обучителните програми на ИДЕС също е много позитивна. Най-голяма част са поставили оценка много добър (5) – 50.8% и отличен – 28.5%.

Таблица 26. Обща оценка за годишните обучителни програми на ИДЕС (%)

	%
1. Слаба (2)	0,7
2. Средна (3)	2,6
3. Добра (4)	16,1
4. Много добра (5)	50,8
5. Отлична (6)	28,5
Неотговорили	1,3

Изследвана е зависимостта на общата оценка за годишната обучителна програма на ИДЕС в зависимост от темите, по които са обучавани регистрираните одитори.

Таблица 27. Обща оценка за годишните обучителни програми на ИДЕС сред респонденти, участвали в обучения в различни области (%)

	Фин. смет.	Одит. стандарти	ТДОР закон.	ИТ и С	Пред. общ. интерес	Други проф. умения
1. Слаба (2)	0.8	0.7	0.4	0.0	0.0	0.0
2. Средна (3)	3.1	2.6	2.3	0.0	5.6	1.7
3. Добра (4)	17.3	16.0	15.9	15.6	2.8	17.2
4. Много добра (5)	50.0	51.3	53.1	50.0	58.3	51.7
5. Отлична (6)	28.7	29.4	28.3	34.4	33.3	29.3

Оценките за годишната обучителна програма на ИДЕС не се променя при участвалите в обучения по темите „Финансово счетоводство“, „Одитни стандарти“, „Търговско данъчно и друго законодателство“, „Други професионални умения“.

Сред участвалите в обучения на тема „Информационни технологии и системи“ се увеличава дялът на отличните оценки (34.4%) за сметка най-вече на средните и добрите оценки.

Средната обща оценка на годишната програма се различава при участниците в обучения на тема „Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес“. От една страна, при тях е по-висок дялът на средните оценки (5.6%), но същевременно се увеличава дялът на много добрите (58.3%) и отличните (33.3%) оценки. Тези увеличения са за сметка на намалението на добрите оценки (2.8%) за годишната програма на ИДЕС.

6. Необходими часове за поддържане и повишаване на професионалната квалификация

6.1 Общ брой необходими часове за ППР

Според значителна част (82.0%) от участвалите в изследването одитори, 40 часа годишно са достатъчни за поддържане и повишаване на професионалната им квалификация, 5.2% смятат, че те са много, а 9.2%, че са малко.

Таблица 28. Достатъчност на 40 часа годишно като минимум за поддържане и повишаване на професионалната квалификация (%)

	%
1. Много са	5,2
2. Достатъчно	82,0
3. Малко са	9,2
4. Не мога да преценя	2,6
Неотговорили	1,0

6.2. Допълнително изискуеми часове за неизвършвалите одит регистрирани одитори

Най-голям е делът на респондентите (21.3%), които смятат, че допълнителните изискуеми часове за неизвършвалите одит регистрирани одитори трябва да са между 11 и 20 часа. Почти толкова (19.0%) са на мнение, че за такива одитори допълнително са необходими между 21 и 40 часа. Два пъти по-нисък е делът на респондентите, според които тези часове трябва да бъдат до 10 часа (10.5%) или над 60 часа (9.5%). Между 41 и 60 часа допълнителни часове са необходими според 8.2% от всички респонденти. Много нисък е делът (2%) смятат, че такива допълнителни часове не са необходими. На този въпрос всеки четвърти от изследваните лица не е дал отговор, а 5% не могат да преценят колко е подходящо да са допълнителните часове за одитори, които не са извършвали одит.

Таблица 29. Допълнителни изискуеми часове за неизвършвалите одит одитори (%)

	От всички респонденти	От отговорилите на този въпрос
До 10 ч.	10.5	13.9
11-20 ч.	21.3	28.3
21-40 ч.	19.0	25.2
41-60 ч.	8.2	10.9
Над 61 ч.	9.5	12.6
Не е необходимо да има такива	2.0	2.6
Не мога да преценя	4.9	6.5
Неотговорили	24,6	-

В по-голяма степен (15.1%) мъжете смятат, че е подходящо тези часове да са между 41-60 часа спрямо 9.0% от жените. И обратно, според 14.2% от жените тези часове трябва да са над 61 часа спрямо 9.6% от мъжете, които мислят така.

6.3 Допълнително изискуеми часове за регистрирани одитори, които имат оценка „В“ и „Г“

По отношение на изискуемите допълнителни часове за одитори, получили оценка „В“, най-голям е дялът (27.2%) на респондентите, които смятат, че те трябва да бъдат между 11 и 20 часа. Същият брой часове са достатъчни и за одиторите с оценка „Г“, според 16.4% от респондентите.

Между 21 и 40 допълнително изискуеми часове са необходими на одиторите с оценка „В“ според 13.8% от изследваните лица, а за тези с оценка „Г“ – според 31.1% от тях.

Всеки пети от респондентите (19.0%) смята, че на одиторите, получили оценка „В“, са необходими до 10 часа, а всеки двадесети (5.6%) от тях, че това се отнася и за одитори с оценка „Г“.

Дялът на респондентите, които смятат, че са необходими над 61 часа допълнително за одитори с оценка „Г“, е 16.7%.

Дялът на неотговорилите на двата въпроса е около 18%.

Таблица 30. Допълнителни изискуеми часове за регистрирани одитори, които имат оценка „В“ и „Г“ от последната проверка на контрол на качеството (%)

	За оценка „В“	За оценка „Г“
До 10 ч.	19,0	5,6
11-20 ч.	27,2	16,4
21-40 ч.	13,8	31,1
41-60 ч.	8,5	7,5
Над 61 ч.	7,9	16,7
Не е необходимо да има такива	1,0	0,3
Не мога да преценя	3,9	4,3
Неотговорили	18,7	18,0

6.4 Признаване на изискуемите часове за ППР на друго основание

Практически всички изследвани лица са на мнение, че трябва да има признаване на определен брой изискуеми часове на друго основание. Най-голям е дялът на респондентите (34.4%), който смятат, че между 11 и 20 часа могат да бъдат признати на друго основание. Тези, които биха допуснали признаване между 21 и 40 часа на друго основание, са 16.1%, а 14.4% е дялът на тези, които допускат само до 10 часа.

Таблица 31. Признаване на часове на друго основание (%)

	%
До 10 ч.	14,4
11-20 ч.	34,4
21-40 ч.	16,1
41-60 ч.	0,7
Над 61 ч.	0,7
Не е необходимо да има такива	0,3
Не мога да преценя	8,2
Неотговорили	25,2

С увеличаване на възрастта на изследваните лица се увеличава дялът на респондентите, които смятат, че е уместно на друго основание да бъдат признати до 10

часа от общо изискуемите часове. При респондентите на възраст до 40 г. този дял е 6.1%, а при респондентите на възраст над 61 г. - 17.2%. Най голям е дялът (44.8%) на респондентите на възраст 41-50 г., които смятат, че тези часове трябва да са между 11 и 20 часа. Най-младите одитори в най-голяма степен (24.2%) смятат, че тези часове трябва да са между 21 и 40 ч. в сравнение с другите възрастови групи.

6.5 Необходимост от минимално изискуеми часове за обучение в определени тематични области

Според близо половината от участвалите в изследването одитори (45.6%) не е необходимо да има задължителни минимално изискуеми часове, а 20.3% не могат да преценят необходими ли са те или не.

Най-голям е дялът на респондентите (58.7%), според които е необходимо да има минимални изискуеми часове по МОС. Данъците и счетоводството са други теми, по които близо половината от респондентите (съответно 47.2% и 49.8%) смятат за необходими минималните изискуеми часове. Наполовина са разделени мненията по отношение на минимално изискуемите часове по етика – 39.7% ги намират за необходими, 38.4% са на обратното мнение.

Таблица 32. Необходимост от минимално изискуеми часове за обучение по определени теми или основополагащи области (%)

	Необходимо е	Не е необходимо	Не мога да преценя	Не отговорили
МОС	58,7	28,5	10,5	2,3
Счетоводство	49,8	36,1	11,8	2,3
Етика	39,7	38,4	17,4	4,6
Право	28,5	45,6	20,3	5,6
Данъци	47,2	37,0	11,5	4,3
Други	13,1	39,0	36,4	11,5

7. Изисквания към обученията за ППР, организирани от ИДЕС

7.1 Срок за приемане на актуализирана програма на обученията за ППР

Повече от половината от респондентите смятат, че актуализираната програма на обученията за ППР, организирани от ИДЕС, трябва да се приема в определен срок преди края на предходната година – 25.2% споделят категорично това мнение, а 43.3% по-скоро са съгласни с него.

Таблица 33. Приемане в определен срок преди края на предходната година на актуализирана програма на обученията за ППР, организирани от ИДЕС (%)

	%
1. Определено да	25,2
2. По-скоро да	43,3
3. По-скоро не	18,4
4. Определено не	2,3
5. Нямам мнение	9,5
Неотговорили	1,3

7.2 Професионална характеристика и компетентност на провеждащите семинари и обучения за ППР

Според 71.1% от респондентите, преподавателите, които провеждат семинари и обучения за ППР, трябва да са членове на ИДЕС.

Предпочитаният тип преподавател според респондентите е *практикуващ* в областта която преподава (одитор, адвокат, ИТ специалист, данъчен експерт и т.н.), *отличен презентатор*, с лекторски и професионален *опит* от минимум пет години, който може с *практически примери* да представи теорията (виж Приложение 2).

8. Правила за продължаващо професионално развитие

8.1 Запознатост

Високо ниво на запознатост в детайли с правилата за продължаващо професионално развитие декларират 56.7% от респондентите, а тяхното познаване без подробности – 39.3%.

Таблица 35. Ниво на познаване на правилата за продължаващо професионално развитие на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори (ИДЕС и РО) (%)

	%
Всичко в подробности	56,7
В общи линии, без подробности	39,3
Запознати с отделни неща	0,7
Не са запознати	0,3
Неотговорили	3,0

8.2 Необходимост от промяна

Повече от половината (59.7%) участвали в изследването одитори категорично или по-скоро не смятат, че е необходима промяна в правилата за ППР. С различна степен на убеденост 28.9% са на мнение, че такава промяна е необходима, а 8.9% не могат да преценят.

Таблица 36. Необходимост от промяна в правилата за ППР на ИДЕС и РО (%)

	%
Да, определено	5,6
По-скоро да	23,0
По-скоро не	56,4
Категорично не	3,3
Нямам мнение	8,9
Неотговорили	3,0

8.3 Предложения за промяна

Респондентите, според които са необходими промени в правилата за ППР на ИДЕС, правят и конкретни предложения по отделните раздели на тези правила (Таблица 37).

Таблица 37. Раздел, в който е необходимо да се направят промени в правилата за ППР на ИДЕС и РО (%)*

	Да, определено	По- скоро да	По-скоро не	Категорично не	Не отговорили
Условия за поддържане на квалификацията	28,7	41,4	21,8	0	8,0
Изисквания за ППР към членовете на ИДЕС	23,0	43,7	18,4	1,1	13,8
Области, които се признават за ППР	29,9	41,4	17,2	1,1	10,3
Форми на ППР по областите	23,0	40,2	19,5	2,3	14,9
Признаване на формите на ППР	26,4	40,2	17,2	1,1	14,9
Допустимост и удостоверяване на ППР, организирано от ИДЕС	14,9	33,3	34,5	3,4	13,8
Допустимост и удостоверяване на външни за ИДЕС прояви	25,3	36,8	23,0	3,4	11,5
Отчитане на резултатите от обучението по ППР	13,8	39,1	33,3	3,4	10,3
Контрол и санкции	16,1	40,2	24,1	5,7	13,8

* Отговорите се отнасят само до респондентите, които са посочили в предходния въпрос, че е необходимо да се правят промени в правилата на ППР

Според респондентите, подкрепящи промяната в правилата на ППР, тя определено или по-скоро е необходима в следните раздели: области, които се признават за ППР

(71.3%), условия за поддържане на квалификацията (70.1%) и признаване на формите на ППР (66.6%).

Повече от една трета от респондентите не смятат, че трябва да се правят промени в правилата по отношение на допустимост и удостоверяване на ППР, организирано от ИДЕС (37.9%), отчитане на резултатите от обучението по ППР (36.7%), контрол и санкции (29.8%) както и допустимост и удостоверяване на външни за ИДЕС прояви (26.4%).

На респондентите бе дадена възможност да дадат свои конкретни предложения за промени в правилата за ППР на ИДЕС и РО¹, сред които са следните:

- Признаване на външни форми на обучение, организирани извън ИДЕС, вътрешнофирмени обучения, електронното самообучение;
- Да се включват актуални теми по извършване на одити по МОС 800 и МОС 4400, както и други специфични одити;
- Периодични изпити за членовете на ИДЕС, доказващи необходимата им квалификация и компетентност;
- Повече внимание към по-малките одиторски практики; по-голяма част (повече часове) от обучението е необходимо да се провежда на ниво регионални организации;
- По-широко прилагане на електронните форми на обучение и уебинари; онлайн обучения (при достъп с парола за ИДЕС и регистрираните одитори), по които да има тест и резултат от него;
- Предварително да се обявяват темите за ППП и лекторите; повече дати за обученията; да има обратната връзка от участниците след семинарите;
- Възможност за прехвърляне на часовете над минимално изискуемите в следваща година - възможно е в дадена година да има обучения, които представляват интерес за одиторите и надхвърлят 40 часа, а в следващата да няма интересни теми или е невъзможно обученията да бъдат посетени в точно определено време;
- Програмите за обучение да се изготвят освен на база на нови нормативни разпоредби и въз основа анализ на резултатите от контрола върху качеството на одиторските услуги;
- Да се премахне т.2 от чл. 23, според която 20 часа минимум от обученията, трябва да са организирани от ИДЕС или с участието на ИДЕС.

Пълният списък със свободните отговори отговорите на

¹ Пълният списък с отговори на този открит въпрос е представен в Приложение 2.

Обобщение: основни констатации и препоръки

Респондентите оценяват обученията за ППР, организирани от ИДЕС, предимно като много полезни (62.3%) и по-скоро полезни (33.1%) за поддържане и развиване на професионалната им компетентност. Само 3.9% декларира, че обученията са били по-скоро несползвателни.

Почти половината (48.2%) от изследваните лица предпочитат да участват в обучения, които са организирани от регионалната организация на ИДЕС, докато само 28.2% - в организирани обучения централно от ИДЕС. Самоподготовката, базирана на достъп до електронна платформа, се предпочита от 15.4% от респондентите.

Според респондентите обученията са осигурени много добре (50.2%) и отлично (35.4%) с квалифицирани преподаватели, обучители и ментори. Според 10.2% от респондентите осигуряването с преподаватели е добро и само за 2.6% то е слабо.

Обученията отговарят на очакванията на 89.2% от респондентите. С надхвърлени очаквания са 1.6%, а с неоправдани очаквания – 7.2%. Общата оценка на респондентите за обучителните програми на ИДЕС също е позитивна. Най-голяма част са поставили оценка много добър (5) – 50.8% и отличен – 28.5%.

Според значителна част (82.0%) от участвалите в изследването одитори, 40 часа годишно са достатъчни за поддържане и повишаване на професионалната им квалификация.

Най-голям е дялът на респондентите, които смятат, че допълнително изискуемите часове за неизвършвалите одит регистрирани одитори трябва да бъдат между 11 и 20 часа (21.3%) или между 21 и 40 часа (19.0%). По отношение на допълнителните часове за одитори с оценка „В“ най-голям е дялът (27.2%) на респондентите, според които те трябва да имат допълнително между 11 и 20 изискуеми часа. За одиторите с оценка „Г“ най-голям дял респонденти (31.1%) предлагат между 21 и 40 допълнително изискуеми часове.

Почти всички изследвани лица са на мнение, че трябва да има признаване на изискуеми часове на друго основание. Най-голям е дялът на респондентите (34.4%), който смятат, че между 11 и 20 часа могат да бъдат признати на друго основание, 16.1% биха допуснали между 21 и 40 часа, а според 14.4% само до 10 часа трябва да бъдат признавани на друго основание.

Според близо половината от участвалите в изследването одитори (45.6%) не е необходимо да има задължителни минимални изискуеми часове в определени области.

Най-голям е дялът на респондентите (58.7%) които смятат, че е необходимо да има минимални изискуеми часове по МОС. Данъците и счетоводството са теми, по които според близо половината от респондентите (съответно 47.2% и 49.8%) са необходими минимално изискуеми часове.

Повече от половината от респондентите смятат, че актуализираната програма на обученията за ППР, организирани от ИДЕС, трябва да се приема в определен срок преди края на предходната година. Според 71.1% от респондентите, преподавателите трябва да са членове на ИДЕС.

Висока степен на запознатост с правилата за продължаващо професионално развитие декларират 56.7% от респондентите, а познаването им без подробности – 39.3% от тях.

Повече от половината (59.9%) участвали в изследването одитори не смятат, че е необходима промяна в правилата за ППР, а 28.9% с различна категоричност са на мнение, че такава промяна е необходима. В най-голяма степен промени според респондентите са необходими в областите, които се признават за ППР (71.3%), условията за поддържане на квалификацията (70.1%) и признаване на формите на ППР (66.6%).

Приложение 1. Едномерни разпределения: таблици

(Разпределението във всички таблици е в проценти)

Q1. Вие практикувате:

(Възможен е повече от един отговор)

1. Като физическо лице	21,3
2. Чрез участие (или по трудово/облигационно правоотношение) в търговско дружество на регистриран одитор	39,7
3. Чрез участие (или по трудово/облигационно правоотношение) в одиторско дружество	17,7
Комбинация ФЛ и в ТД	10,8
Комбинация ФЛ и ОД	6,2
Комбинация ТД и ОД	3,0
И трите – ФЛ, ТД и ОД	0,7
Неотговорили	0,7

Q2. Моля, посочете на каква одиторска практика сте представител:

1. Малка/средна одиторска практика	92,8
2. Голяма одиторска практика	7,2

Q3. Какъв стаж имате:

3.1 Общо като регистриран одитор:

До 5 г.	8.5
6-10 г.	15.7
11-20 г.	27.5
Над 21 г.	44.9
Неотговорили	3.3

3.2 Като одитор в настоящата одиторската практика

До 5 г.	15.1
6-10 г.	15.7
11-20 г.	32.1
Над 21 г.	34.1
Неотговорили	3.0

Q4. В каква регионална организация членувате?

1. В София	53,4
2. В друг град	45,9
Неотговорил	0,7

Q5. На каква възраст сте?

До 40 г.	10,8
41-50 г.	22,0
51-60 г.	30,2
Над 61 г.	32,5
Неотговорили	4,6

age На каква възраст сте?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 неотг.	14	4,6	4,6	4,6
30	1	,3	,3	4,9
31	2	,7	,7	5,6
33	1	,3	,3	5,9
34	1	,3	,3	6,2
35	1	,3	,3	6,6
36	5	1,6	1,6	8,2
37	4	1,3	1,3	9,5
38	4	1,3	1,3	10,8
39	8	2,6	2,6	13,4
40	6	2,0	2,0	15,4
41	5	1,6	1,6	17,0
42	6	2,0	2,0	19,0
43	2	,7	,7	19,7
44	4	1,3	1,3	21,0
45	16	5,2	5,2	26,2
46	7	2,3	2,3	28,5
47	4	1,3	1,3	29,8
48	8	2,6	2,6	32,5
49	7	2,3	2,3	34,8
50	8	2,6	2,6	37,4
51	5	1,6	1,6	39,0

52	5	1,6	1,6	40,7
53	4	1,3	1,3	42,0
54	6	2,0	2,0	43,9
55	9	3,0	3,0	46,9
56	7	2,3	2,3	49,2
57	3	1,0	1,0	50,2
58	17	5,6	5,6	55,7
59	22	7,2	7,2	63,0
60	14	4,6	4,6	67,5
61	11	3,6	3,6	71,1
62	16	5,2	5,2	76,4
63	10	3,3	3,3	79,7
64	12	3,9	3,9	83,6
65	10	3,3	3,3	86,9
66	7	2,3	2,3	89,2
67	5	1,6	1,6	90,8
68	7	2,3	2,3	93,1
69	5	1,6	1,6	94,8
70	7	2,3	2,3	97,0
72	2	,7	,7	97,7
74	2	,7	,7	98,4
75	2	,7	,7	99,0
83	2	,7	,7	99,7
85	1	,3	,3	100,0
Total	305	100,0	100,0	

Q6. Какъв е вашият пол?

мъж	32,5
жена	66,2
неотговорили	1,3

Q7. В кои от изброените *форми* на продължаващо професионално развитие (ППР) сте участвали през последните 3 години?

(% на участвалите в конкретната форма за отделната година, допълва се до 100% от неотговорилите)

	2017	2018	2019
1. Лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	11,8	11,1	11,8
2. Слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	97,0	98,7	99,0
3. Лектор в научни и практически форуми	3,6	3,9	3,9
4. Слушател в научни и практически форуми	18,7	18,0	18,0
5. Модератор в научни и практически форуми	2,0	1,6	1,3
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	8,9	7,5	7,9
7. Участие в Комисия по жалбите	0,7	0,7	0,7
8. Участие в Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	5,6	5,9	4,9
9. Участие в Учебно-методически съвет	2,6	1,9	1,9
10. Член на редакционен съвет	2,3	2,0	2,0
11. Участие в работни групи на ИДЕС	5,2	5,6	5,6
12. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания, организирани от ИДЕС	1	0,3	0,3
13. Участие във вътрешнофирмени обучения	28,9	28,5	27,5
14. Участие в електронни обучения	18,4	19,0	19,0

Брой форми на участие в ППР

	2017	2018	2019
1 форма	50,5	50,8	52,1
2 форми	18,4	18,7	18,0
3 форми	14,4	15,1	15,1
4 форми	6,6	7,5	7,5
5 форми	3,6	2,3	2,3
6 форми	1,6	1,0	0,7
7 форми	1,6	2,3	1,3
8 форми	1,3	1,0	2,0
Неотговорили	2,0	1,3	1,0

Изменение на броя на участия във форми на ППР за периода 2017-2019

Участие в:	
1 форма през 3-те години	47,2
2 форми през 3-те години	11,1
3 форми през 3-те години	9,2
4 форми през 3-те години	3,6
5 форми през 3-те години	1,3
6 форми през 3-те години	0,0
7 форми през 3-те години	1,0
8 форми през 3-те години	0,7
Увеличаване на броя поне за последната година	6,7
Увеличаване на броя през втората година и запазване	3,4
Намаляване на броя поне за последната година	5,6
Намаляване на броя през втората година и запазване	7,1
Изменение през втората година и изравняване с първата година през третата	3,0
Неотговорили	1,2

Q8. Участието ви в обученията за ППР, организирани от ИДЕС, полезни ли са за поддържане и развиване на вашата професионална компетентност?

1. Много полезни	62,3
2. По-скоро полезни	33,1
3. По-скоро не са полезни	2,6
4. Не са полезни	1,3
5. Не мога да преценя	0,3
Неотговорили	0,3

Q9. В кои от *формите* на продължаващо професионално развитие (ППР) бихте искали да участвате в бъдеще? (Възможен е повече от един отговор)

1. Участие като лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	15,1
2. Участие като слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	94,1
3. Участие като лектор в научни и практически форуми	8,2
4. Участие като модератор в научни и практически форуми	4,3
5. Участие като слушател в научни и практически форуми	43,6
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	12,1
7. Участие в Комисия по жалбите, Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	4,6
8. Участие в Учебно-методически съвет и Редакционен съвет	5,6
9. Участие в Редакционен съвет	3,3
10. Участие в работни групи на ИДЕС	23,0
11. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания с участието на ИДЕС	4,3
12. Вътрешнофирмени обучения	32,5
13. Електронни обучения	45,6
14. Други (моля, посочете)	1,3
Неотговорили	0,0

	Брой форми на участие в ППР през 2019	Брой посочени форми за бъдеще участие
1 форма	52,1	21,6
2 форми	18,0	28,5
3 форми	15,1	20,7
4 форми	7,5	14,8
5 форми	2,3	5,6
6 форми	0,7	3,0
7 форми	1,3	1,0
8 форми	2,0	2,6
9 форми	0,0	1,3
10 форми	0,0	0,0
11 форми	0,0	0,0
12 форми	0,0	0,3
13 форми	0,0	0,7
Неотговорили	1,0	0,0

Сравнение между деклариран участия през 2019 и предпочитания за бъдещото участие

	Участие през 2019	Бъдещо участие
1. Участие като лектор в професионални семинари, обучения и мероприятия	11,8	15,1
2. Участие като слушател в професионални семинари, обучения и мероприятия	99,0	94,1
3. Участие като лектор в научни и практически форуми	3,9	8,2
4. Участие като модератор в научни и практически форуми	1,3	4,3
5. Участие като слушател в научни и практически форуми	18,0	43,6
6. (Съ)авторски статии, публикации, книги, учебници, доклади, разработки	7,9	12,1
7. Участие в Комисия по жалбите, Комисия по провеждане на изпитите на ИДЕС	5,6	4,6
8. Участие в Учебно-методически съвет и Редакционен съвет	1,9	5,6
9. Участие в Редакционен съвет	2,0	3,3
10. Участие в работни групи на ИДЕС	5,6	23,0
11. Участие в професионалната подготовка на национални конкурси/състезания с участието на ИДЕС	0,3	4,3
12. Вътрешнофирмени обучения	27,5	32,5
13. Електронни обучения	19,0	45,6
14. Други (моля, посочете)	-	1,3
Неотговорили	-	0,0

Q10. В какви обучения предпочитате да участвате?

1. В обучения, организирани централно от ИДЕС	28,2
2. В обучения, организирани от регионалната организация	48,2
3. В обучения, организирани от други организации	3,0
4. Във вътрешнофирмени обучения	1,6
5. Самоподготовка, базирана на достъп до електронна платформа	15,4
Друго	2,6
Неотговорили	1,0

Q11. В кои от изброените *теми* за обучения за ППР сте участвали през последните 3 години?

(% на посочилите дадена тема за съответната година)

	2017	2018	2019
Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор	83,6	86,6	84,3
Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и др.	88,2	90,2	88,9
Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство	82,6	84,6	84,6
Информационни технологии и системи	15,1	13,8	10,5
Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление	13,8	11,8	11,8
Други професионални умения	18,7	19,0	19,0

Брой теми за обучения за ППР, в които са участвали респондентите през 2019 г.

	2017	2018	2019
1 тема	5,2	2,6	3,9
2 теми	20,3	19,3	20,3
3 теми	46,6	52,1	52,8
4 теми	18,7	17,4	14,8
5 теми	5,6	4,6	4,3
6 теми	2,3	2,6	2,6
Неотговорили	1,3	1,3	1,3

Q12. Според Вас, доколко полезни за работата Ви са следните *теми* за обучения за ППР?

	Много полезни	Донякъде полезни	Въобще не са полезни	Не мога да преценя	Неотг.
Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно законодателство, финансово отчитане в публичния сектор	80,3	14,4	0	1,0	4,3
Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и др.	83,6	15,1	0,3	0	1,0
Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство	74,4	18,0	1,0	0	6,6
Информационни технологии и системи	34,8	16,7	3,6	3,9	41,0
Специфични въпроси и регулации на предприятия от обществен интерес и корпоративно управление	24,3	14,4	2,3	7,2	51,8
Други професионални умения	19,0	15,4	2,6	6,6	56,4

Q13. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Финансово счетоводство, стандарти за финансово отчитане и счетоводно закон., финансово отчитане в публичния сектор?*

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Международни стандарти за финансово отчитане	51,1	36,4	5,9	1,6	4,9
Национални счетоводни стандарти	53,1	34,8	6,6	1,3	4,3
Актуално европейско и българско счетоводно законодателство	51,5	30,8	3,9	3,9	9,8
Финансово отчитане в публичния сектор	18,7	26,6	23,6	6,2	24,9
Финансово отчитане по индустрии	28,9	29,2	14,1	7,5	20,3

Q14. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Одиторски стандарти, професионална етика, одиторска методология и други?*

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Международни одиторски стандарти	71,5	23,0	2,3	0,7	2,6
Международни стандарти за контрол върху качество, други ангажименти за изразяване на сигурност и свързани по съдържание услуги	62,0	28,5	4,6	1,0	3,9
Етични стандарти, етичен кодекс и независимост на одитора	52,5	36,7	3,9	0,7	6,2
Одиторско законодателство	62,0	26,6	3,6	1,6	6,2
Одиторска методология	76,1	17,7	2,0	0,3	3,9

Q15. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Търговско, данъчно, осигурително, регулаторно и друго законодателство?*

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Търговско законодателство	39,0	43,6	9,2	0,7	7,5
Данъчно и осигурително законодателство	68,5	26,2	1,6	0	3,6
Законодателство за предпазване на финансовата система от пране на пари	35,7	45,6	8,9	1,6	8,2
Законодателство на финансовия сектор	19,7	36,7	23,6	5,6	14,4

Q16. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Информационни технологии и системи*?

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Информационни технологии	33,4	41,6	10,5	4,3	10,2
Информационни системи	31,8	42,6	9,2	3,6	12,8
Анализ на данни	47,5	34,4	6,2	2,0	9,8
Цифровизация и изкуствен интелект	23,0	29,8	15,7	13,4	18,0

Q17. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Предприятия от обществен интерес и корпоративно управление*?

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Принципи на корпоративното управление	19,7	43,0	22,0	4,9	10,5
Одитни комитети	22,0	36,1	24,6	5,6	11,8
Управление на риска	33,1	36,4	18,0	3,6	8,9

Q18. Доколко бихте имали интерес да участвате в семинари или обучения на теми от модул *Други професионални умения*?

	Имам голям интерес да участвам	Имам умерен интерес	Нямам интерес да участвам	Не мога да преценя	Неотг.
Международни стандарти за оценки	21,6	38,7	19,7	5,6	14,4
Финансово моделиране и статистика, актюерски оценки	20,0	34,8	25,6	7,2	12,5
Измами и злоупотреби	33,8	44,6	8,2	3,6	9,8
Управление на проекти	21,3	39,3	19,3	6,6	13,4
IT одит	29,2	37,7	15,4	5,2	12,5

Q19. Каква е оценката ви по отношение осигуряването на обученията за ППР, организирани от ИДЕС, с квалифицирани преподаватели, обучители и ментори?

1. Слаба (2)	0,3
2. Средна (3)	2,6
3. Добра (4)	10,2
4. Много добра (5)	50,2
5. Отлична (6)	35,4
Неотговорили	1,3

Q20. Съдържанието на годишните програми на обученията за ППР, организирани от ИДЕС, отговаря ли на Вашите очаквания?

1. Надхвърля очакванията ми	1,6
2. Отговаря на очакванията ми	89,2
3. Не оправдава очакванията ми	7,2
4. Не се интересувам от годишната програма	0,7
Неотговорили	1,3

Q21. Каква е общата ви оценка за годишните обучителни програми на ИДЕС?

1. Слаба (2)	0,7
2. Средна (3)	2,6
3. Добра (4)	16,1
4. Много добра (5)	50,8
5. Отлична (6)	28,5
Неотговорили	1,3

Q22. Според Вас, достатъчни ли са, като минимум, 40 часа годишно за поддържане и повишаване на професионалната ви квалификация ?

1. Много са	5,2
2. Достатъчно	82,0
3. Малко са	9,2
4. Не мога да преценя	2,6
Неотговорили	1,0

Q23. Според вас, колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове, за неизвършвалите одит регистрирани одитори?

	От всички респонденти
До 10 ч.	10.5
11-20 ч.	21.3
21-40 ч.	19.0
41-60 ч.	8.2
Над 61 ч.	9.5
Не е необходимо да има такива	2.0
Не мога да преценя	4.9
Неотговорили	24,6

q23 Колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове за неизвършвалите одит одитори?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 6	1	,3	,4	,4
8	9	3,0	3,9	4,3
10	22	7,2	9,6	13,9
15	1	,3	,4	14,3
16	4	1,3	1,7	16,1
20	60	19,7	26,1	42,2
24	6	2,0	2,6	44,8
30	3	1,0	1,3	46,1
40	49	16,1	21,3	67,4
50	3	1,0	1,3	68,7
52	1	,3	,4	69,1
60	21	6,9	9,1	78,3
80	18	5,9	7,8	86,1
100	7	2,3	3,0	89,1
120	2	,7	,9	90,0
160	2	,7	,9	90,9
998 не е необходимо да има такива	6	2,0	2,6	93,5
999 не мога да преценя	15	4,9	6,5	100,0
Total	230	75,4	100,0	
Missing 0 неотговорили	75	24,6		
Total	305	100,0		

Q24. Според вас, колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове за регистрирани одитори, които имат оценка „В“ от последната проверка на контрол на качеството?

	За оценка „В“
До 10 ч.	19,0
11-20 ч.	27,2
21-40 ч.	13,8
41-60 ч.	8,5
Над 61 ч.	7,9
Не е необходимо да има такива	1,0
Не мога да преценя	3,9
Неотговорили	18,7

q24 Колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове за одитори с оценка В?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 4	4	1,3	1,6	1,6
5	1	,3	,4	2,0
6	1	,3	,4	2,4
8	20	6,6	8,1	10,5
10	32	10,5	12,9	23,4
12	3	1,0	1,2	24,6
15	2	,7	,8	25,4
16	15	4,9	6,0	31,5
20	63	20,7	25,4	56,9
24	6	2,0	2,4	59,3
30	2	,7	,8	60,1
32	1	,3	,4	60,5
40	33	10,8	13,3	73,8
50	8	2,6	3,2	77,0
60	18	5,9	7,3	84,3
64	1	,3	,4	84,7
70	2	,7	,8	85,5
80	17	5,6	6,9	92,3
100	2	,7	,8	93,1
120	2	,7	,8	94,0

998 не е необходимо да има такива	3	1,0	1,2	95,2
999 не мога да преценя	12	3,9	4,8	100,0
Total	248	81,3	100,0	
Missing 0 неотговорили	57	18,7		
Total	305	100,0		

Q25. Според вас, колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове за регистрирани одитори, които имат оценка „Г“ от последната проверка на контрол на качеството?

	За оценка „Г“
До 10 ч.	5,6
11-20 ч.	16,4
21-40 ч.	31,1
41-60 ч.	7,5
Над 61 ч.	16,7
Не е необходимо да има такива	0,3
Не мога да преценя	4,3
Неотговорили	18,0

q25 Колко е подходящо да бъдат допълнителните изискуеми часове за одитори с оценка Г?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 5	1	,3	,4	,4
8	11	3,6	4,4	4,8
10	5	1,6	2,0	6,8
12	1	,3	,4	7,2
15	4	1,3	1,6	8,8
16	18	5,9	7,2	16,0
18	1	,3	,4	16,4
20	26	8,5	10,4	26,8
24	8	2,6	3,2	30,0
30	19	6,2	7,6	37,6
32	3	1,0	1,2	38,8
36	2	,7	,8	39,6
40	63	20,7	25,2	64,8
48	1	,3	,4	65,2
50	8	2,6	3,2	68,4

60	14	4,6	5,6	74,0
70	2	,7	,8	74,8
80	29	9,5	11,6	86,4
90	1	,3	,4	86,8
100	5	1,6	2,0	88,8
112	1	,3	,4	89,2
120	9	3,0	3,6	92,8
160	2	,7	,8	93,6
176	1	,3	,4	94,0
180	1	,3	,4	94,4
998 не е необходимо да има такива	1	,3	,4	94,8
999 не мога да преценя	13	4,3	5,2	100,0
Total	250	82,0	100,0	
Missing 0 неотговорили	55	18,0		
Total	305	100,0		

Q26. Колко часа е уместно да са признатите на друго основание от общо изискуеми часове за лица, които напр. имат участие като членове на комисии и съвети, експерти, изготвящи и рецензиращи изпитни въпроси и др.?

	%
До 10 ч.	14,4
11-20 ч.	34,4
21-40 ч.	16,1
41-60 ч.	0,7
Над 61 ч.	0,7
Не е необходимо да има такива	0,3
Не мога да преценя	8,2
Неотговорили	25,2

q26 Колко часа е уместно да бъдат признати на друго основание от общо изискуемите часове?

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 4	1	,3	,4	,4
5	2	,7	,9	1,3
8	17	5,6	7,5	8,8
10	24	7,9	10,5	19,3
12	2	,7	,9	20,2

15	5	1,6	2,2	22,4
16	14	4,6	6,1	28,5
20	84	27,5	36,8	65,4
24	8	2,6	3,5	68,9
25	3	1,0	1,3	70,2
30	5	1,6	2,2	72,4
32	4	1,3	1,8	74,1
35	1	,3	,4	74,6
40	28	9,2	12,3	86,8
60	2	,7	,9	87,7
80	1	,3	,4	88,2
160	1	,3	,4	88,6
998 не е необходимо да има такива	1	,3	,4	89,0
999 не мога да преценя	25	8,2	11,0	100,0
Total	228	74,8	100,0	
Missing 0 неотговорили	77	25,2		
Total	305	100,0		

Q 27. Според Вас, необходимо ли е да има минимално изискуеми часове за обучение по определени теми или основополагащи области?

	Необходимо е	Не е необходимо	Не мога да преценя	Неотг.
МОС	58,7	28,5	10,5	2,3
Счетоводство	49,8	36,1	11,8	2,3
Етика	39,7	38,4	17,4	4,6
Право	28,5	45,6	20,3	5,6
Данъци	47,2	37,0	11,5	4,3
Други (моля, посочете)	13,1	39,0	36,4	11,5
.....				

Q28. Според Вас, трябва ли актуализираната програма на обученията за поддържане на ППР, организирани от ИДЕС, да се приема в определен срок преди края на предходната година?

1. Определено да	25,2
2. По-скоро да	43,3
3. По-скоро не	18,4
4. Определено не	2,3
5. Нямам мнение	9,5
	1,3

Q30. Какви преподаватели, лектори, обучители, ментори предпочитате да провеждат семинари и обучения за ППР?

1. Членове на ИДЕС, със съответен опит и експертиза	71,1
2. Експерти от лицензирани обучителни организации	9,8
3. Преподаватели от акредитирани висши училища	4,9
4. Други (моля, посочете)	3,9
5. Нямам мнение	3,0
Комбинации от първите три	2,9
Неотговорили	4,3

Q31. Запознати ли сте с правилата за продължаващо професионално развитие на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори (ДЕС и РО)?

1. Да, с всичко в подробности	56,7
2. Да, в общи линии, без подробности	39,3
3. Да, знам отделни неща	0,7
4. Не	0,3
Неотговорили	3,0

Q32. Според вас, необходимо ли е да се правят промени в правилата за ППР на ДЕС и РО?

1. Да, определено	5,6
2. По-скоро да	23,0
3. По-скоро не	56,4
4. Категорично не	3,3
5. Нямам мнение	8,9
Неотговорили	3,0

Q33. В кой раздел смятате, че е необходимо да се направят промени в правилата за ППР на ДЕС и РО? (Само за отговорилите с 1 и 2 на Q32)

	Да, определено	По-скоро да	По-скоро не	Категорично не	Неотг.
Условия за поддържане на квалификацията	28,7	41,4	21,8	0	8,0
Изисквания за ППР към членовете на ИДЕС	23,0	43,7	18,4	1,1	13,8
Области, които се признават за ППР	29,9	41,4	17,2	1,1	10,3
Форми на ППР по областите	23,0	40,2	19,5	2,3	14,9
Признаване на формите на ППР	26,4	40,2	17,2	1,1	14,9
Допустимост и удостоверяване на ППР, организирано от ИДЕС	14,9	33,3	34,5	3,4	13,8
Допустимост и удостоверяване на външни за ИДЕС прояви	25,3	36,8	23,0	3,4	11,5
Отчитане на резултатите от обучението по ППР	13,8	39,1	33,3	3,4	10,3
Контрол и санкции	16,1	40,2	24,1	5,7	13,8

Q33. В кой раздел смятате, че е необходимо да се направят промени в правилата за ППР на ДЕС и РО? (Само за отговорилите с 3 на Q32)

	Да, определено	По-скоро да	По-скоро не	Категорично не	Неотг.
Условия за поддържане на квалификацията	3,5	8,1	69,2	5,2	14,0
Изисквания за ППР към членовете на ИДЕС	2,3	5,8	69,2	7,0	15,7
Области, които се признават за ППР	2,3	15,7	59,3	5,8	16,9
Форми на ППР по областите	2,3	19,2	58,1	4,1	16,3
Признаване на формите на ППР	1,7	20,3	55,2	5,2	17,4
Допустимост и удостоверяване на ППР, организирано от ИДЕС	3,5	9,3	63,4	6,4	17,4
Допустимост и удостоверяване на външни за ИДЕС прояви	5,8	19,2	53,5	5,2	16,3
Отчитане на резултатите от обучението по ППР	2,3	9,9	64,0	7,0	16,9
Контрол и санкции	2,9	10,5	63,4	5,8	17,4

Приложение 2. Отговори на открити въпроси

Q29. Какви конкретни компетентности и опит трябва да притежават преподавателите, лекторите, обучителите, менторите, които провеждат семинари и обучения за ППР?

Теоретичен и практичен

Да обвързват теоретичните положения с практически примери

Теоретична подготовка и практика като регистриран одитор

Теоретични и практически познания по конкретни теми на обученията и теория и практика

Теоретични познания и практика

Теоретични познания и практически опит в малки практики

Опит и познания

Освен отлично познаване на теорията, да имат практически познания по прилагането ѝ

Знания в съответната област и практика, не само теория

Трябва да имат практически опит по темата, която преподават

Практически опит

Практически опит по темата

Практически опит по преподаваните теми и решения на реални казуси

Да имат практически опит в областта.

Практически опит, на чиято база да изготвят конкретни примери и казуси по материята, която преподават.

С голяма практика

Практически опит и професионална квалификация в изнасянето на лекциите

Практика в одита

Практически опит и ораторски умения

Практически опит, отлични презентационни умения

Дългогодишен опит и лекторски умения

Да имат повече практическа насоченост и повече асоциативно мислене

Да бъдат практики, които прилагат това, което преподават

Практически опит по темите

Да имат необходим опит като лектори

Да имат повече практически опит, който да свързват с теорията

Практически опит в реални одити

Голям практически опит

Практически опит и висока професионална компетентност

Отличен практически опит и професионални умения

Практически опит в областта, в която провеждат обучение

Практически професионален опит; практически опит; практически (5)

Да са практики по темите които преподават, а не теоретици

Практически опит

Много добър практически опит

Практически опит и добра риторика

Висок опит, но с повече практически примери

Практически опит и изпращане на материалите в електронен вид

Практически опит, умения за презентиране, лекторски опит
Практически опит в съответната сфера, в това число и пряко прилагане на съответните изисквания
Да имат реален опит като одитори
Достатъчно богат практически опит по темата, който да споделят с аудиторията
Със съответен опит и експертиза, доказани специалисти
Добра комуникативност и знания
Компетентност и опит
Да са хора, които умеят да свързват теорията с приложните умения, а не само да теоретизират, защото всеки може да си изчете теорията.
Да са практикуващи одитори или практикуващи адвокати, ИТ специалисти, актьори и т.н. в областта, за която ще преподават

Опит - определен брой години
Да имат одитна практика над 5 години
Минимум 5 години практически опит; 5 г.
Опит, свързан с преподаваната тема, от поне 10 г.
Висока обща култура и задълбочени знания по конкретните теми. Практически опит не по-малко от 8 години.
Над 5 години професионален опит
Опит мин. 10 г.; 10 г.
Да са практикували и практикуват текущо одит, не само преподаватели. Опит като одитор не по-малко от 5 години
Да имат професионален опит като одитори повече от 5 г.
Поне 5 год. професионален практически опит в областта

Професионална компетентност
Професионален опит
Добър професионализъм и практика
Професионален опит в съответната област и лекторски умения
Професионални познания и лекторски умения
Да показват знания на професионалисти
Да са доказани професионалисти
Професионална компетентност
Професионален опит
Знания и професионален опит
Професионална компетентност и опит
Високо квалифицирани професионалисти с опит на лектори, които упражняват одиторската професия.
Професионални знания и умения
Да имат професионален опит, и да са коректни .
Професионален опит като одитори
Практически и професионален опит в обучителни и професионални организации с висок обществен рейтинг доказали професионални ценности, етика и нагласи
Задълбочени професионални познания и опит в разглежданата тематика
Да имат задълбочени професионални познания и опит в областта на разглежданата тематика за
Да са максимално полезни
Доказани професионалисти

Компетентностите и опитът да съответстват на темите от семинарите
 Да са известни със своите компетентности и опит.
 Компетентности и опит в конкретната област
 Богат практически опит и способности да го представят интересно за аудиторията с много практически казуси
 Знания и компетентност, лекторски умения
 Практически опит, преподавателски опит и комуникативни умения
 Комуникативност и експертност
 Опит, експертиза и ораторски умения
 Дълбока експертиза по съответните теми и добри преподавателски умения
 Много добра подготовка
 Да имат някаква специализация (като дейност) по съответната тема
 Знания по дадената тема
 Подготовка по съответната тема
 Много добре подготвени по съответната тема
 Познания и опит в съответната тема
 Опит в конкретната тема на ППР
 Водещи специалисти в съответната област
 Да са добри в сферата
 Подготовка и обучение
 Високи знания и богат опит и практика
 Да са добри в сферата която преподават
 Задълбочени по конкретната материя
 Да умеят да представят информацията не само теоретично, но и как се прилага на практика
 Висока компетентност в областта, която преподават и опит като лектор
 Познание, комуникативност и преподавателски умения
 Професионална компетентност и комуникативни качества
 Отлично познаване на материала, добра дикция, умение за владение на слушателите
 Подходяща експертиза и опит, свързани с темата на обучението. Опит в провеждането на обучения
 Да имат практически опит, да са методолози, да умеят да говорят добре и ясно
 Да бъдат лидери, да поставят и разглеждат актуални въпроси
 Опит и компетентност в областите предмет на обучението и умения за презентация
 Много добра подготовка по темата на семинарите и обученията, както и практически опит по предмета на обучението, което провеждат
 Сериозни познания в съответната област; практически опит; комуникативност и умение да задържат вниманието на присъстващите
 Отлична теоретическа компетентност, базирана на достатъчен опит в международни компании, визионерски умения, умение за грабване и задържане вниманието на аудиторията
 Задълбочено познание по предмета на обучение, изготвени учебни материали с достатъчно практически материал, поемане на отговорност спорни или дискусийни въпроси да се продължат и след обучението. Опитът е важен, но по-важно е детайлното и правилно познаване, отколкото дълг и повърхностен опит! Практика по предварително събиране на въпроси от участниците в обучението
 Задълбочени знания в конкретната област, опит и подход към аудиторията, съчетаване на материята на семинара и практиката в България, ясен и правилно структуриран материал и приложения подпомагащи подобряването на практиките и документацията

Да са експерти в областта, за която са поели ангажимент да преподават. Да могат да преподават знанията. Експертизата им да бъде в резултат на микс от практически опит и теоретична подготовка

Много по-компетентни от слушателите. Да имат практически опит, за да са полезни обученията, които провеждат

Освен високо ниво на теоретична подготовка по конкретната тематика на обучение е необходимо на практика да са участвали в одитен процес. Само по този начин теорията е максимално полезна и приложима в практиката и само по този начин може да съществува взаимна връзка между двете.

Освен добро познаване на стандарти и законодателство е необходимо да имат и достатъчно практически опит

Необходимите знания, опит или достъп до такава информация

Теоретичен и практически. Но е хубаво да има повече от един представител за сектор поради разнообразието на казуси и въпроси

Да могат да задържат вниманието на аудиторията, а компетентността и опита се предполагат.

Трябва да са практикуващи и да представят материала от практическа гледна точка, а не преподаватели, които преразказват какво пише в съответния закон, стандарт и т.н.

Знания и умения за презентиране

Добри презентационни умения

Висока квалификация и презентаторски умения

Опит в преподаване

Лекторски умения

Умение да презентират по подходящ начин материала

Дългогодишен практически опит и много добри презентационни умения

Лекторски умения

Освен опит в областта и умение да предадат материала

Да имат добра риторика, конкретни примери по темата

Знания и умения да преподават

Преподаватели с опит

Компетентност и умение за преподаване

Комуникационни умения (т.н. train-the-trainer тип обучения)

Добра комуникация и отговорност

Много добри способности на лектор

Знания и лекота (разбираемост) при представяне на информацията

Ясен и коректен изказ; обратна връзка с аудиторията; примери, приложими за осмисляне и прилагане

Способност да предават материята достъпно, подкрепени с примери

Разбираемост на преподаваната проблематика

Експертиза, лекторски умения, опит

Експертиза, диалогичност

Компетентност и достъпно представяне

Достъпност на преподаване

Достъп на обучения, надграждащи уменията да се преподава (владее публиката)

Допълнителни умения - да владеят аудиторията, да излагат ясно, точно и компетентно материала

Новите лектори да преминат курс на обучение

Компетентни регистрирани одитори

Членове на ИДЕС

Да са регистрирани одитори с авторитет и опит и добри лектори

Да са регистрирани одитори и/или юристи

Да са регистрирани одитори с голям стаж като д.е.с.

Да са д.е.с

Регистрирани одитори със съответен опит

Да са водещи специалисти в своите области

Да са практикуващи одитори; одитори

Опит в МСФО, МЕКПС, в данъците и търговското право.

Опит в областта на одита, счетоводството, данъчното, осигурителното и търговското право

Познаване на всички промени в законодателството

Да са запознати с всички актуални въпроси и промени в областта на преподаване

Опит във финансовото счетоводство, опит в одита. За обучители в другите области - практически опит в съответната област

Одит, счетоводство, данъчно и търговско право

Хабилитирани лица или лица с научна степен

Да имат научни степени и практически опит в съответната област

Преподавателски

Q30. Какви преподаватели, лектори, обучители, ментори предпочитате да провеждат семинари и обучения за ППР?

Отговори „Друго“:

- По-скоро преподаватели с опит в областта, която представят. На нас ни е необходимо споделяне на опит, а не преповтаряне на теорията, която ние така или иначе си я четем. Проблемът ни е липсата на досег до големите практики.
- Експерти в съответната област
- Практикуващи експерти в дадената област - одитори, ИТ одитори, актюери, оценители
- В зависимост от темите предпочитам различни точки от изброените. Например за МОС и одиторска методология предпочитам членове на ИДЕС, за теми по специфични въпроси като Командироване на лица например предпочитам експерти.
- Всеки със съответен опит и експертиза по съответната тема.
- Колегите от големите международни одиторски практики определено имат достъп до по-задълбочени материали по темите. Те разполагат и с достъп до примери от световната практика, с доказани методологии.
- С компетентност и практически опит в областта
- Членове на ИДЕС със съответен опит и експертиза и външни експерти за определени теми /юристи/
- С опит в зависимост от съответното обучение (ако е за одит от ИДЕС, ако е за оценителски стандарти - оценители и т.н.)
- Да са експерти в областта, за която са поели ангажимент да преподават. Да могат да преподават знанията. Експертизата им да бъде в резултат на микс от практически опит и теоретична подготовка.
- Отговори от 1 до 3 и лектори с доказани професионалисти с практически познания и опит
- Лица с дълбока експертиза по съответните теми и добри преподавателски умения, независимо дали са членове на ИДЕС или академични преподаватели
- Не считам, че следва да бъдат само някои от горепосочените, по-скоро микс от лектори
- Експерти с практически опит

Q34. Какво конкретно според вас трябва да се промени в правилата за ППР на ИДЕС и РО?

Изцяло да се променят
Цялостно преразглеждане на философията
Да се приемат след широко обсъждане
Засилване на комуникацията
Мога да участвам в дискусия, а не изброяване сега
Изисквания за ППР и области
Изискванията да са по категории
Областите, часовете по области, лекторите

Правилата, изготвени от ИДЕС би било логично да се одобряват от КПНРО своевременно
План за продължаващо обучение малко преди началото на годината
Предварително да се обявят темите за ППР и лекторите
Програмите за обучение да се изготвят освен на база на нови нормативни разпоредби, а и на база анализ на резултатите от контрола върху качеството на одиторските услуги
Публикуване на програмата за обучение в началото на годината за период поне 6 месеца напред във времето

Обученията да се идентифицират и организират от ИДЕС
Автономност и ограничаване на външната намеса в дейността на ИДЕС.
Това е въпрос от компетентността на ИДЕС като професионална организация.
Каквото прецени УМС
Според мен, ИДЕС трябва да изготвя задължителна програма за обучение по МОС,МСФО,МСС и НСС.
Да има задължителни часове по МОС, Етика и СКК
Да се включват актуални теми по извършване на одити по МОС 800 и МОС 4400, както и други специфични одити
Елиминиране на минимум часове през форми на ИДЕС. Същевременно, при големи промени в МОС и МСФО, трябва да се въведат задължителни за покриване теми за конкретната година (примерно в 2020 г. - МОС 540 преработен).
Всички участия в семинари на теми: МОС, МСС/МСФО, НСС, данъчно законодателство би следвало да се признават, независимо кой ги организира.

Формите на ППР
Разширяване на допустимите форми на ППР извън ИДЕС
Разширяване на областите, които се признават за ППР
Признаване на външни форми на обучение
Признаване на обучения, организирани извън ИДЕС
Да се признават външни обучения
Разширяване признаването на външно обучение
Да е допустимо признаването и на външни за ИДЕС обучения и вътрешнофирмени обучения
Начин на признаване на външни от ИДЕС обучения
Регламентиране признаването на вътрешно-фирменото обучение или електронното самообучение
Да се прецизират областите и конкретни форми, които се признават за ППР. В момента принципно са достатъчно широки, но има неяснота, когато опре до конкретно обучение извън ИДЕС

Според мен е препоръчително да се организират онлайн обучения с достъп с парола за ДЕС и регистрираните одитори, по които да има тест и резултат от него. Тези обучения могат да се приемат за допълнително признато обучение, отчетено онлайн пред ИДЕС. Физическото присъствие и подпис на списъка не винаги е гаранция за полза от обучението или дори присъствие през целия период на провеждането.

Онлайн обучение с метрифициращи придобитите умения тестове, базирани на онлайн наличен материал за самоподготовка, въз основа на който се формулират изпитните въпроси с елемент на игрова ситуация Включване на теми свързани с нови счетоводни и одиторски стандарти и изменения, Ай Ти Технологии и сигурност

Въвеждане на възможност за дистанционни обучения, чрез използването електронна платформа

По-широко прилагане на електронните форми на обучение

Организиране на webinar-и

Повече онлайн семинари

По-подробно разписване за правила на провеждане и отчитане на електронни обучения

Основна форма да бъде он-лайн обученията + достъп до последващ видео/аудио запис.

Да се създаде възможност и за дистанционни форми на обучение, с оглед ситуацията в момента и занаят.

Много по-широк кръг от теми

Темите да се определят така, че да покриват всички актуални промени и да се определят повече дати

Организацията и подбора на теми

Избора на теми за продължаващото професионално обучение

Повече практически приложения за малките практики

Да се обсъждат повече практически казуси, а не да се променят правилата за обучение

Практическа насоченост и споделяне на опит между колегите

По застъпено приложимо в страната законодателство, особено НСС, не толкова МСС.

По-подробни материали с примери за всички изменения в МСФО, МОС и данъчно законодателство

Да имат по-вече професионална насоченост

Да се направи абонамент за нормативни документи с оторизиран достъп за всички РО

По-голямата част (като обем часове) от обучението е необходимо да се провежда на ниво регионални организации.

Обученията могат изцяло да се организират по регионални организации

Да се прецизират въпросите, свързани с контрола и санкциите за неизпълнение на задълженията за ППР. По-скоро санкциите трябва да са за лошо качеството на одита, а не за непосещение на семинари .

По-голяма дисциплина

Обученията да бъдат организирани под формата на лекция и практическо занимание.

Конкретни насоки относно изготвяне на одиторско досие

Увеличаване на броя семинари или наемане на голяма зала при засилен интерес на участници.

Увеличаване брой часове

Броят часове за ППР

Часовете за обучение и контрол по провеждането му

Изисквания на определен брой часове по области

Промени в допълнителните часове при различни ситуации

Часовете за продължаващо обучение да са съобразени с оценката на одитора

Да се премахне т.2 от чл. 23, според която 20 часа минимум от обученията да са организирани от ИДЕС или с участието на ИДЕС. Много често в рамките на едногодишната програма на ИДЕС няма теми или лектори, които да допринасят наистина полза с обучението си. Така хем сме длъжни да посетим 20 часа обучения, хем самите обучения са на много основно ниво и няма практически ползи от проведените обучения.

Задължителните 40 часа следва да са финансирани от ИДЕС, не виждам за какво се трупат милионите по сметките на ИДЕС. Ако са финансирани от ИДЕС, само тогава могат да бъдат задължителни. Това ще се повиши посещаемостта.

Да се намали броя на задължителните часове за ППР, като темите за тези обучения да се определят и организират от ИДЕС и да са за сметка на ИДЕС. Защото обучението не е самоцел, а преценка за необходимост и финансов ресурс, с оглед индивидуалната практика на всеки одитор. Ако след проверка на одитора оценката му е незадоволителна, проверяващите да определят от какъв вид обучение има нужда одитора, формата и времетраенето на обучението, което да е за негова сметка. Да се премахнат допълнителните часове за тези, които не са одитирали, защото когато започнат да одитират веднага им се възлага проверка.

Да се даде възможност (по желание) за прехвърляне на часовете над минимално изискуемите в следваща година. Аргумент- възможно е в дадена година да има организирани обучения, които представляват интерес и надхвърлят 40 часа, а в следващата да няма интерес към темите или да е в практическа невъзможност да ги посети в точно определено време. Така ще се намали проформа записването и заплащането на такса, но без реално посещение.

Изискваните часове ППР за одитори, неупражнявали одиторска дейност, да са същият брой като на одиторите, упражнявали одит - първите да не бъдат санкционирани за това, че не извършват одит

Актуализиране правилата във връзка с промените в ЗНФО - стари препратки. Изцяло преразглеждане на чл. 17, 18 и 19 от действащите правила. Безумно е да се налага изискване за ППР на регистриран одитор, неизвършващ одит равносилно на регистриран одитор получил оценки "В" и "Г" за практиката си. В голямата си част регистрирани одитори неизвършващи одит имат практика във свързани (близки) области с одита и/или финансовото отчитане и/или вътрешен контрол, а за да бъдат регистрирани като такива на някакъв етап от професионалното си развитие са участвали в одит (значителен брой години). Няма никаква причина да бъдат изисквани от тях повече часове ППР.

За колегите с оценки от проверките за контрол върху качеството В и Г, би следвало да се организират подходящи обучения на база констатираните пропуски, с цел постигане на по-добро разбиране на определени области.

Изискванията към хората, които имат прекъсване в практиката и за такива, които имат оценки В и Г.

Внимателен подбор на лектори и внимателен анализ на обратната връзка от участниците след семинарите (защото там е важна оценката, която е дадена за лектора). Чуждестранни лектори с превод не е добър подход (загубени в превода)

Трябва да има периодични изпити за членовете на ИДЕС, доказващи необходимата им квалификация и компетентност.

Да се стимулират висококвалифицираните и търсени от нас лектори да отделят време за разработване на обучения по актуални теми и за провеждане на достатъчно семинари.

Правилата са добре структурирани и работещи на практика

По мое мнение са добре формулирани

Правилата работят добре. Упражнява се и контрол по тяхното спазване.

Правилата са добри и работят. Това, по което следва да се работи, е разширяване на възможностите за участие в електронни форми на обучение Не относно правилата, а в качеството - да се предлагат повече практически казуси.

Според мен не е необходима промяна в правилата, трябва да се подобрява качеството на обученията, които ИДЕС предлага. Смятам, че всяка година качеството на обученията се подобрява и ИДЕС все по-често наема лектори, които са не само регистрирани одитори, но имат и преподавателски опит.

Не смятам че има нужда от промяна в правилата за ППР на ИДЕС и РО . Регистрираните одитори имат право на лична професионална преценка в какви обучения и с каква продължителност да се включат в зависимост от интересите и нуждите на практиката им. Целта е да се повиши квалификацията според нуждите и преценките на одитора, а не да се въведе задължителна учебна програма по определени теми или основополагащи области. В годините се доказва отговорното отношение на гилдията към правилата за ППР на ИДЕС и РО.

Към настоящия момент нямам конкретни предложения, но тази възможност е налице при попълване на ЕГО.

Не е необходимо. ИДЕС предлага достатъчно обучения, а всеки одитор преценява дали да участва и други форми и области.

Изморихме се от промени. Корона вирусът ни промени генерално. Нямам идея защо искате да ги променят, но нещо което се е доказало и работи да го променяме е излишно. Нека ИДЕС се концентрира върху подпомагането на малките практики, че почти 30г. си говорим едно и също нещо и то все не се случва.

Не виждам проблеми

Нищо не налага промени

Не смятам че са необходими промени в правилата (6)

Не предлагам промени (2)

Не трябва да се променят

Няма нужда да се променят правилата за ППР на ИДЕС

Не мисля, че трябва да се променят

По добре да не се променят, защото може да се влошат

По-скоро да не се променят

По-добре нищо

Вече казах, нищо!

Нищо (6)

Нямам конкретни препоръки (4)

Не

Не мога да преценя (11)

н/а (2)

Без коментар

Нямам мнение (5)

Не мога да отговоря в момента

Нямам конкретен отговор за момента